

Výroční zpráva Psychologického ústavu AV ČR za rok 2001

1. Vědecká činnost pracoviště a uplatnění jejích výsledků

a) stručná charakteristika vědecké činnosti pracoviště;

1. Psychologie osobnosti

Dlouhodobý **výzkum struktury osobnosti** a ověřování pětifaktorového modelu osobnosti na české populaci byl završen vydáním české verze osobnostního inventáře NEO-Five factor inventory.

Pokračoval **longitudinální výzkum osobnosti**, který byl započat v roce 2000. Byla provedena reanalýza archivních dat pomocí nových sofistikovaných statistických metod a předběžná analýza dosud získaných dat (vyšetřena byla zhruba polovina zkoumaného souboru). V rámci projektu byl zahájen **výzkum identity osobnosti** v perspektivě její životní dráhy.

Zabývali jsme se styly identity (tj. kognitivních stylů sebe-definování) u adolescentů. Ukazuje se, že v euro-americkém prostředí nejsou výraznější rozdíly ve způsobech, kterými se adolescenti snaží poznávat sebe sama. Výzkum osobnostních determinant sebepojetí byl shrnut v knižní monografii (viz anotace). Výzkum stavu **politické (zejména občanské) kultury** (analýza pojmu občanství a sociální reprezentace důvěry) byl proveden v zemích s různou zkušeností s demokratickými a autoritativními režimy. Transkulturní studium sociálních reprezentací důvěry (ČR, Slovensko, Francie, Skotsko, Rusko) mj. ukázalo, že pojem důvěry se v tradičních demokraciích (např. Skotsko) spojuje s významem dodržování norem, pravidel a zákonů, zatímco v postkomunistických společnostech se častěji spojuje s principem rovnosti a podobnosti.

Výsledky faktorové analýzy v rámci transkulturního **výzkumu tzv. sociálních axiomů** (na kontextu nezávislých přesvědčení) ukázaly, že českým podmínkám vyhovuje šestifaktorové řešení, tvořené faktory: odměna za dodržení pravidel, spiritualita, kontrola nad osudem, sociální flexibilita, sociální cynismus a mezilidská harmonie.

Prožívání agrese bylo analyzováno ve společenském, speciálně náboženském kontextu, přičemž byly popsány psychické mechanismy uplatňující se v nábožensky motivované agresi. Interkulturní výzkum role negativní afektivity ve vztahu k prosociálnímu chování a agresi ukázal, že strach z trestu u dětí výrazně souvisí s agresí (s výjimkou maďarského souboru); potřeba nápravy za projevovou agresi se objevuje tehdy, jsou-li přítomny i tendence k prosociálnímu chování.

V rámci **výzkumu internetové komunikace** jsme se zabývali obecnými charakteristikami, týkajícími se komunikace on-line (frekvence návštěv chatu, délka pobytu na chatu, místo přístupu na internet, počet navštěvovaných diskusních kanálů) i specifitějšími oblastmi této komunikace (anonymita, přátelství, motivace k on-line komunikaci).

2. Kognitivní psychologie

V průběhu roku 2001 byly uzavřeny výzkumy dvou témat: mentální model psychiky a vnímání struktury pohybujících se objektů. V empirické části výzkumu **mentálního modelu** psychiky se na vzorku 214 studentů jednooborového studia psychologie mj. prokázalo, že kresba mentálního modelu psychiky, doplněná interpretací probanda, je vhodným nástrojem evokace implicitních struktur a inferencí uplatňujících se v strukturaci získaných psychologických informací. Dále se zjistilo, že vzhled do inferenčních procesů probanda, zajišťujících porozumění mechanismům složek mentálního modelu, navozuje z použitých metod nejvíce kresba vystihující mechanismus dvou tematicky blízkých psychických jevů. Dále lze z podílu představových a pojmových schémat na mentálních modelech psychiky posluchačů vyvodit vliv folkové psychologie na jejich utváření.

Výzkum v neposlední řadě umožnil vyjádřit se ke kvalitě získávaných psychologických informací a dovodit závěry pro výuku obecné psychologie. **Výzkum vnímání struktury pohybujících se objektů** je příspěvkem k psychologii percepce. Analyzuje vliv proměnných, do nichž patří např. sítnicový obraz nesoucí informaci o působícím objektu, vliv počtu zobrazení objektu a vliv počtu bodů definujících objekt, vliv rozsahu a trvání pohybu, jeho rychlosti, vliv orientace objektu vůči pozorovateli, jeho tvaru aj. na uchopení percepční struktury pohybujících se předmětů. Dále pokračovala práce na **využití asociačního experimentu pro diagnostiku psychických onemocnění**. Byly vytvořeny podmínky pro snímání kožní vodivosti a registraci reakční doby v průběhu asociačního experimentu prostřednictvím počítače. Výsledky byly modelovány pomocí Fourierovy transformace časových řad, které odhalují statisticky významné rozdíly v reakcích dvou

vzorků probandů (psychiatrických pacientů a normálních osob). Byl započat teoretický **výzkum narativního modu poznání** a vytvořeny charakteristiky psychologického popisu vyprávění, jež byly zároveň demonstrovány na empirickém materiálu volně rozvíjených příběhů vyprávěných dětmi mladšího školního věku. Výzkum narativního modu poznání je v české psychologii novým tématem, jeho podstatou je organizace zkušenosti prostřednictvím příběhů. **Výzkum paradigmatického způsobu organizace zkušenosti** byl v roce 2001 realizován převážně teoreticky: přinesl klasifikaci chyb, jichž se lidé dopouštějí jak v deduktivním, tak v induktivním způsobu uvažování. Jedním z výstupů zpracování tohoto úkolu je orientace na možnosti analýzy lidské racionality.

3. Psychologie zdraví

Dosavadní výsledky výzkumu **zvládání stresu** (coping) ukazují, že některé způsoby zvládání stresu jsou podmíněny kromě kognitivně-situačních faktorů (vnímání závažnosti či ovlivnitelnosti situace) též osobnostní výbavou (např. vyhledávání sociální opory). Výzkum vlivu stresu na výkon učitelského povolání a na zdravotní stav učitele byl rovněž orientován na hledání účinných psychologických prostředků zvládání.

Při výzkumu **zneužívání tabáku, alkoholu a nelegálních drog** mezi středoškolskou mládeží se ukázalo, že regiony vykazující vysokou rizikovost chování středoškoláků vzhledem k návykovým látkám jsou současně regiony s vysokou mírou tzv. "sociální frustrovanosti" (tj. s vyšší mírou nezaměstnanosti, nižší kupní silou, nižší vzdělanostní úrovní atd.). U sledovaného souboru byly prokázány statisticky významné vztahy mezi užíváním tabáku, alkoholu a nelegálních drog.

V rámci první vlny dvoufázového výzkumu **sociální opory** jako významného faktoru podílejícího se na zachování zdraví byla ve 26 okresech ČR získána dotazníková data od reprezentativního souboru 2638 respondentů, 1214 žen a 1424 mužů, ve věku od 18 do 75 let. Úroveň sociálně založených (sociální opora, sociální kontakty) i osobnostních (odolnost ve smyslu hardiness, lokalizace kontroly, negativní afektivita) faktorů s protektivním účinkem vůči zdraví se zvyšuje s úrovní sociálně ekonomického statusu reprezentovaného v našem výzkumu vzděláním a/nebo příjmem. Tato skutečnost může být částečným vysvětlením existujícího sociálního gradientu ve zdraví.

Z výsledků výzkumu **životního stylu** a zdravého chování reprezentativního souboru české populace vyplývá, že zdravé chování je ve všech případech ovlivněno úrovní vzdělání a že většina zdravého chování je ovlivněna věkem. Dílčí studie zaměřená na pracovního zatížení žen se špičkovou akademickou kariérou ukázala, že na rozdíl od odpovídající populace českých žen dbají profesorky a docentky UK více na svůj životní styl (s výjimkou kouření). Jejich pracovní zatížení je značné, ale nemá charakter chronického stresu vzhledem k tomu, že je charakterizováno vysokou mírou autonomie (což působí protektivně proti syndromu vyhoření).

Výsledky studie zaměřené na **sociálně založené nerovnosti** ve zdraví naznačují, že v posouzení vlastního zdraví a v posouzení, event. omezení vyplývajících z nemoci či handicapu existuje sociální gradient, tj. osoby s vyšším vzděláním a vyšším příjmem mají pocit lepšího zdraví a menších omezení.

Z výsledků výzkumu **protektivních charakteristik vůči zdraví u nezaměstnaných** vyplývá, že s výjimkou zachovaných a frekventovaně používaných kontaktů s přáteli je úroveň ochranných faktorů u skupiny nezaměstnaných nižší než u zaměstnané populace, což může zčásti vysvětlovat zvýšenou náchylnost nezaměstnaných vůči nemoci.

4. Metodologie

Používání kvantitativních přístupů v psychologické metodologii, v poslední době hlavně přístupů vhodných pro analýzu malých souborů dat od malého počtu osob nebo osoby jediné, vyústilo v hledání psychodiagnostického a výzkumného potenciálu **psychosémantických metod**. V této oblasti byl proveden výzkum a větší množství empirických dat byla podrobena analýze. Pro rozvoj **kvalitativní metodologie** (uplatňované při výzkumu narativity a diskurzu) jsou využívány údaje z longitudinálního výzkumu osobnosti a výzkumu narativního modu poznávání. Pokračovalo zkoumání **psychometrické ekvivalence klasické a počítačové formy psychodiagnostických metod**. Bylo provedeno srovnání přístupu ke konstrukci testových psychodiagnostických metod založeného na klasické teorii testů a přístupu založeného na **teorii odpovídání na položky**.

b) nejdůležitější výsledky vědecké činnosti a jejich aplikací

Vybrané nejdůležitější publikace (úplný seznam publikací je k dispozici u ředitele PsÚ, na sekretariátě ústavu a u vedoucího pražské pobočky). Všechny uvedené publikace jsou badatelskými výstupy.

Blatný, M.: Sebepojetí v osobnostním kontextu. Brno: Psychologický ústav Akademie věd ČR a vydavatelství Masarykovy univerzity (2001).

Výroční zpráva Psychologického ústavu AV ČR za rok 2001

Osecká, L. Aplikace typologie v psychologii: užití metod shlukové analýzy. Praha: Academia (2001).

Šikl, R.: Vnímání struktury pohybujících se objektů. Disertační práce. Brno, FF MU, Psychologický ústav (2001).

Hřebíčková, M., Urbánek, T.: NEO pětifaktorový osobnostní inventář (podle NEO Five-Factor Inventory P.T. Costy a R.R. McCrae). Praha, Testcentrum (2001).

Caprara, G.V., Barbaranelli, C., Pastorelli, C., Cermak, I., Rosza, S: Facing guilt: role of negative affectivity, need for reparation, and fear of punishment in leading to prosocial behaviour and aggression. *European Journal of Personality*, XV, 3: 219-237 (2001).

Šolcová, I., Hošek, V., Kebza, V.: Psychosociální zatížení a životní styl vybraného souboru žen s akademickou kariérou. - In: Řehulka, E., Řehulková, O. (Eds.): Učitelé a zdraví, 3. díl. Brno, PsÚ AV ČR v Nakladatelství Pavel Křepela, 17-22 (2001).

Urbánek, T. Šimeček, M: Teorie odpovědi na položku. *Československá psychologie* 45:428-440 (2001).

Šlechta, P.: Možnosti diferenciatní diagnostiky na základě dat kožní vodivosti během testu slovních asociací. *Československá psychologie* 45:460-469 (2001).

Urbánek, T. (2001): Optimální škálování testu sémantického výběru. *Zprávy – Psychologický ústav*, 7, 1: 1-26 (2001).

Chrz, V.: Koherence dětského vyprávění. *Bulletin PsÚ AV ČR* 7, 2 (2001).

Hoskovec, J., Nakonečný, M., Sedláková, M.: *Psychologie XX. století. (Vybrané kapitoly z psychologie dvacátého století.)* Praha, Karolinum (2001).

Řehulková, O., Řehulka, E. : *Psychologické otázky adolescence.* Boskovice: Psychologický ústav Akademie věd ČR a Nakladatelství Scan (2001).

Vaculík, M.: Hráči počítačových her a jejich vztahy s rodiči a přáteli. *Československá psychologie*. 45: 143-151 (2001).

Miovský, M., Urbánek, T. (V tisku.): Tabák, alkohol a nelegální drogy mezi středoškoláky: vznikla nová deviace? *Československá psychologie* (2001).

c) případné náměty na zpřesnění Vědní koncepce Akademie věd ČR;

Z dlouhodobého vývoje vědní koncepce AV ČR je patrné, že se v ní psychologicky relevantním tématům nabízí náležitý prostor a poskytuje adekvátní podpora.

d) nejvýznamnější popularizační aktivity pracoviště;

Popularizace vědecké psychologie v časopise *Psychologie dnes*, který je určen širší veřejnosti (články M. Klicperové, P. Květona, F. Smolíka, D. Hellera, P. Břichcína, P. Říčan)

Ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem vznikl v agentuře FONTIS populárně vědecký film "Syndrom vyhoření" (na scénáři a realizaci se podílela I. Šolcová).

Říčan, P.: Romské léto, romský úděl *Mladá fronta dnes*, 4. 8., str. B1,4.

Říčan, P.: Rodiče mají převzít nevděčnou autoritu. *Mladá fronta dnes*, 10. 11., str. B1-2.

e) provedená opatření vyplývající z hodnocení výzkumných záměrů a výsledků pracoviště;
V přípravné fázi je ustavení oddělení pracoviště, jehož cílem je přispět k účinnější realizaci výzkumného záměru, zpřesnit směřování vědecké koncepce pracoviště a zvýšit vědeckou publikační produkci zejména v zahraničních periodikách.
Byla vypracována podrobná kritéria pro hodnocení pracovníků s cílem motivovat je k vědecké produkci.

f) další specifické informace o pracovišti, změnách v jeho struktuře a vědecké orientaci, o výsledcích atestací a o překážkách a problémech v činnosti pracoviště;
V průběhu roku nedošlo k žádným významným změnám ve vědecké orientaci, neobjevily se zásadní překážky, jeden pracovník obhájil disertační práci, nikdo na pracovišti nebyl atestován.

2. Spolupráce pracoviště s vysokými školami

Jmenovité zhodnocení všech významných domácích spoluprací pracoviště s našimi vysokými školami:

Kromě pedagogické činnosti pracovníků na vysokých školách, dále pokračuje příležitostná i dlouhodobá vědecká a pedagogická spolupráce s nejbližšími vysokoškolskými pracovišti, konkrétně katedrou psychologie Filozofické fakulty UK, Pedagogickou fakultou UK, Psychologickým ústavem FF MU, katedrou psychologie Fakulty sociálních studií MU, Pedagogickou fakultou MU v Brně, Fakultou informatiky MU v Brně, Podnikatelskou fakultou VUT v Brně, Filozofickou fakultou UP v Olomouci.

a) nejvýznamnější vědecké výsledky spolupráce pracoviště s vysokými školami;

P. Říčan vypracoval expertízu pro Centrum pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy k tématu "Soužití většinové populace s minoritami".

M. Blatný a T. Urbánek připravili metodologickou stránku projektu výzkumu dětského autismu a statistickou analýzu dat v rámci spolupráce s 2. LF UK (grant č. NF/6299-3 IGA MZD, hlavní řešitel M. Hrdlička).

Pořádání konferencí

PSÚ ve spolupráci s Pedagogickou fakultou MU uspořádal čtvrtý ročník konference s mezinárodní účastí *Učitelé a zdraví* (20-21. 9. 2001).

PSÚ ve spolupráci s Filozofickou fakultou MU, Ústavom experimentálnej psychológie SAV v Bratislavě a Spoločenskovedným ústavom SAV v Košicích uspořádal 4. ročník konference s mezinárodní účastí *Sociální procesy a osobnost* (4.- 5.10 2001).

PSÚ spolu s Fakultou sociálních studií a s Centrem výzkumu vývoje osobnosti a etnicity při FSS MU v Brně uspořádal seminář na téma *Psychologické otázky adolescence* (1. 6. 2001).

Společné granty

Grantový projekt podporovaný GA ČR (č. 406/00/0505) *Image firmy jako obraz ve vědomí jednotlivce* – T. Urbánek ve spolupráci s R. Lukášovou, Fakulta podnikatelská VUT, Brno.

Grantový projekt GA ČR (č. 406/99/1052), *Psychometrická ekvivalence počítačové a klasické formy administrace psychodiagnostických metod*, ve spolupráci s pracovišti Masarykovy univerzity (FF a FSS).

Pro Atestační komisi vlády ČR I. Čermák a M. Sedláková průběžně analyzují studijní programy pro akreditace a reakreditace kateder psychologie v ČR.

b) nejvýznamnější výsledky činnosti společných pracovišť ústavu AV s vysokými školami včetně výzkumných center;

Žádné společné pracoviště ústavu s vysokou školou nebylo zatím založeno.

c) kvalitativní údaje o získávání a přípravě nových vědeckých pracovníků včetně školení zahraničních doktorandů;

Pracovníci, kteří učí na vysokých školách či vedou diplomové a doktorské práce, oslovují studenty, u nichž je patrný zájem o vědeckou práci, již během jejich studia na vysoké škole. V roce 2001 participovalo několik studentů na řešení konkrétních výzkumných projektů pracoviště. Rovněž se

Výroční zpráva Psychologického ústavu AV ČR za rok 2001

snažíme tým ústavu posílit o zkušené vědecké pracovníky, a to alespoň formou částečného pracovního úvazku.

d) informace o stavu akreditace doktorských studijních programů (DSP).

O akreditaci doktorských studijních programů jsme dosud nepožádali. Podle informací získaných z Akreditační komise, by bylo možné žádat o akreditaci postgraduálního studia sociální psychologie za předpokladu, že se vytvoří společná oborová komise s oběma katedrami psychologie v Brně (FSS a FF MU).

3. Spolupráce pracoviště s dalšími institucemi a s podnikatelskou sférou

a) společné projekty výzkumu a vývoje vedené jako granty

nejsou

b) významné projekty výzkumu a vývoje formulované prostřednictvím konkrétních kontrolovatelných dohod s dalšími institucemi:

nejsou

c) výsledky výzkumu pro ekonomickou

Žádné smlouvy nebyly uzavřeny

d) odborné expertízy zpracované v písemné formě pro státní orgány a instituce: uvést celkový počet a jmenovitě ty, které pracoviště považuje za nejvýznamnější.

M. Miovský provádí expertízy v rámci vládního výzkumného projektu PAD: Projekt analýzy dopadů nové legislativní úpravy zaměřené na užívání drog. Projekt je garantovaný a vedený ze strany MPK při Úřadu vlády. Nepatří však do společných projektů (viz 3a)

4. Mezinárodní vědecká spolupráce pracoviště

Pokračovala spolupráce se zahraničními pracovišti, navázaná v předchozích letech:

Občanská kultura a politická psychologie- San Diego State University, Department of Psychology, USA, Stanford University, Department of Psychology and Continuing Studies, USA.

Problematika vyhoření (burn-out) - Stanford Center for Research in Disease Prevention, Stanford University of Medicine, USA

Sociální opora - Spolupráce s WHO - program CINDI WHO (Countrywide Integrated Noncommunicable Diseases Intervention Programme) v ČR participuje na projektu.

Kritické momenty v pracovním životě herců a kvalitativní metodologie- Univerzita v Lundu, De Montfort University, Leicester, UK

Struktura popisu osobnosti (Big Five) - University of Bielefeld, Gerontology Research Center, NIA, Baltimore.

Diferenciální psychologie- University of Ulster at Magee College, Irsko.

a) Informace o významných mezinárodních vědeckých spolupracích pracoviště:

I. Šolcová je jedním z řešitelů projektu podporovaného z prostředků EU, a to "Tackling inequalities in health". Nositelem projektu je Státní zdravotní ústav.

M. Klicperová je vedoucí mezinárodního týmu řešícího dvouletý projekt "Democratic Attitudes in Central and Eastern Europe". (Co-operative Research Support Scheme Grant ,RSS No.: 110/2000, Open Society Foundation G. Sorose)

b) nejvýznamnější vědecké výsledky dosažené v rámci mezinárodní spolupráce;

Letní prázdninová škola na téma "Personality and Emotion", 18 účastníků, 2 z ČR, Brno, 14-20.7.

2001 (M. Hřebíčková byla v organizačním výboru, letní škola se realizovala pod záštitou European Association of Personality Psychology).

Workshop "Social and cultural construction of identity in two cultures", Žďár nad Sázavou, 21.2-24.2., 7 účastníků, 1 ze zahraničí

PSÚ zorganizoval metodologický seminář "Rethinking Paradigms of Research", který vedl David Hilese, PhD., De Montfort University, Leicester, UK, 23.4. - 24.4. Brno, 40 účastníků, zahraniční přednášející.

PSÚ ve spolupráci s Pedagogickou fakultou MU uspořádal čtvrtý ročník konference s mezinárodní účastí *Učitelé a zdraví* (20-21. 9. 2001). 49 účastníků, toho 8 ze zahraničí.

Výroční zpráva Psychologického ústavu AV ČR za rok 2001

PSÚ ve spolupráci s Fakultou sociálních studií a s Centrem výzkumu vývoje osobnosti a etnicity při FSS MU v Brně realizoval seminář "Psychologické otázky adolescence", 1.6., Brno, 21 účastníků, 4 zahraniční.

Byla vypracována expertíza o stavu vědecké činnosti českých psychologů pro European Federation of Professional Associations (EFPA) se sídlem v Bruselu.

c) výčet jmen nejvýznamnějších zahraničních vědců, kteří navštívili pracoviště AV ČR (špičky v daném oboru, nositelé významných mezinárodních cen atd.);

Prof. L. R. Huesmann – konzultace k mezinárodnímu výzkumu agrese u rizikových skupin - příprava projektu

d) počet fungujících meziústavních dvoustranných dohod

Nejsou

5. Předpokládané hlavní okruhy vědecké činnosti pracoviště v příštím roce

Vědecká činnost bude zaměřena především na následující okruhy:

Longitudinální výzkum osobnosti, výzkum pětifaktorové struktury osobnosti ve specifických oblastech, psychologické souvislosti utváření občanské kultury. narativní a paradigmatický modus organizace zkušenosti, využití asociačního experimentu pro diagnostiku psychických onemocnění, psychologické aspekty zneužívání nealkoholových drog, studium sociální opory jako významného protektivního faktoru ve vztahu ke zdraví a sociálně založených nerovností ve zdraví, výzkum vztahu mezi osobností učitele a jeho zdravím, psychosémantické metody výzkumu v psychologii.

V roce 2002 budou dány do tisku následující knihy:

Čermák, I., Macek, P., Hřebíčková, M. (Eds). : Agrese identita osobnost. Brno: Nakladatelství Scan.

Říčan, P.: Úvod do Psychologie náboženství. Praha: Nakladatelství Portál.

Sedláková, M.: Vybrané kapitoly z kognitivní psychologie: Mentální reprezentace a mentální modely. Praha: Nakladatelství Grada.

Příloha 1

Anotace nejvýznamnějších vědeckých výsledků pracoviště

Blatný, M.: Sebepojetí v osobnostním kontextu. Brno: Psychologický ústav Akademie věd ČR a vydavatelství Masarykovy univerzity. (2001). 120 stran.
ISBN 80-210-2747-9

Kniha shrnuje autorův výzkum determinantů individuálních rozdílů v sebepojetí. V první části práce je uveden souhrn současného stavu poznatků o sebepojetí v sociálně kognitivní psychologii a podán výklad teoretických předpokladů výzkumu (kapitoly 1 až 9), v druhé části je pak shrnuto deset nejvýznamnějších studií, věnovaných problému (kapitoly 10 až 16). Svou koncepcí je kniha určena především odborníkům v dané oblasti výzkumu a může také být využita jako studijní materiál pro výuku psychologie sebepojetí.

Zjištěné rozdíly v sebepojetí v závislosti na temperamentových rysech extravertů a neuroticismu je možné rozdělit do dvou oblastí. První z nich se týká vlastností osobnosti a odpovídá reálně existujícím rozdílům v temperamentu - jsou podmíněny prostou reflexí osobních charakteristik a lze je označit jako "sebepojetí temperamentu". Druhá oblast rozdílů zahrnuje hodnocení: extraverti a emočně stabilní osoby se hodnotí vždy příznivěji, ačkoli to nemusí odpovídat skutečně existujícím rozdílům. V případě těchto rozdílů se uplatňuje vliv pozitivních a negativních emocí. Temperament se uplatňuje jako báze emočního naladění prožívání reality i vlastního já.

Osecká, L. Aplikace typologie v psychologii: užití metod shlukové analýzy. Praha: Academia. (2001). 164 stran.
ISBN 80-200-0854-3

Kniha je věnována metodám empirické klasifikace v psychologii, prováděné pomocí vhodných statistických procedur, známých pod tradičním názvem shluková analýza. V prvních kapitolách se autorka zabývá metodologickými a technickými otázkami používání těchto metod, přičemž uvádí a srovnává různé typy shlukové analýzy, popisuje způsoby transformace dat a diskutuje otázky teoretické platnosti výsledků takových analýz. V další části knihy se autorka věnuje aplikacím popsaných postupů v různých oblastech psychologické problematiky: prožívání emocí, sociální percepce, hodnotové orientace, výkonové motivace, deprese, zdravotní stesky a inteligence. Každá z kapitol této prakticky orientované části knihy tak může sloužit jako učebnice metody i jako studie zkoumané problematiky.

Příloha 3

Seznam periodických časopisů, knižních publikací a monografií vydaných na pracovišti AV ČR

Pracoviště vydává v nakladatelství Academia časopis Československá psychologie (6 čísel ročně po 96 stranách) dále Bulletin PSÚ AV ČR a Výzkumné zprávy PSÚ AV ČR. Příspěvky ve všech uvedených periodických procházejí recenzním řízením.

PSÚ dále vydal ve spolupráci s různými nakladatelstvími následující tituly:

Blatný, M., Svoboda, M., Ruisel, I., Výrost, J. (Eds): Sociální procesy a osobnost 2000. Sborník příspěvků. Brno: Psychologický ústav AV ČR a vydavatelství Masarykovy Univerzity 2001, 242 stran

Blatný, M.: Sebepojetí v osobnostním kontextu. Brno: Psychologický ústav Akademie věd ČR a vydavatelství Masarykovy univerzity. (2001). 120 stran